

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Spiritul legii.

I.

Sibiu, 21 Maiu n.

E mai mult ca sigur, că hotărîrea luată de cînd în congregația comitatului Pojon, — despre care am făcut pomenire într'un număr mai recent al ziarului nostru, — anume, de a se înainta reprezentațiune la dietă, ca să modifice legea de naționalități, aducînd în consonanță „literile legii cu spiritul ei”: va forma obiect de discuție animată în congregațiile comitatense, întocmai ca la timpul seu hotărîrea de analog cuprins a Secuilor din Treiscaune, pentru-că și cei din Pojon au decis, întocmai ca Secuile din Treiscaune, ca hotărîrea lor să fie comunicată tuturor municipiilor din țară — spre părtinire.

Și aceea e sigur, că cele mai multe municipii din țară, compuse fiind actualele lor reprezentanțe din elemente cari nu mai gîndesc cum gîndeau cei ce au dat naștere acestei legi de naționalități, — fără a-i da însă și viață — vor lua poziție pentru modificare, și în acest înțeles se vor adresa și ele către forul competent, către dieta țerii.

Tot așa de sigur e însă și aceea, că și aceste nouă bombardări îndreptate în contra legii de naționalități vor rămîne simple încercări numai, lipsite de rezultatul dorit, pentru-că împrejurările nu sunt de așa, ca guvernul actual și majoritatea parlamentară pe care se razimă, să se pîta angaja la o lucrare atât de jingășă și atât de grea, cum ar fi modificarea legii de naționalități, atât de mult dorită din partea nesațiosului șovinism magiar.

De alt-cum poziția partidului nostru național în chestia aceasta e bine stabilită, în însuși programul partidului. Legea de naționalități nu ne mulțamește nici pe noi, pentru-că nu ni-a dat nimica; și cerem și noi modificarea ei, în sensul, ca drepturile noastre naționale să fie mai bine formulate, mai bine rotunjite în ea, și astfel precizate, ca la executare să nu ne mai lovim de pedeci, cum ne-am lovit la executarea actualei legi, care de-și ne executată, e totuși neplăcută hiperzeleșilor nostri compatrioți magiari.

Bine înțeles, o cerem această, o prețindem, și nu rugăm pe nimeni să satisfacă acestor juste pretensiuni ce le avem, cum n'am rugat pe nimeni nici atunci când legea actuală a fost adusă, — fără consentimentul nostru, — ci tot ce ni-s'a dat în ea ni-s'a dat de bună voie, în urma promisiunilor ce ni-s'au fost făcute mai înainte. Pentru-că un popor, fie cât de mic și cât de slab, nu e corporațiune restrînsă și limitată în drepturile sale, ca să se rîce pentru lărgirea lor; nu e corporațiune care are să petiționeze pentru a i-se recunoască aceea ce are dat de la natură, dreptul de a trăi și a se desvolta ca popor, — în limba sa, și în obiceiurile sale, — ci e putere, de care trebuie să țină sîmă cei-ce conduc destinele statului din care face parte, pentru-că numai dacă i-se respectă drepturile înăscute pîte să-și împlinescă din alipire și iubire către stat și el datorințele multe și grele cari îl apasă. Pe scurt, drepturile popoarelor nu se

dau, ci se asigură și garantează prin legi.

Sigur că de această împrejurare au ținut cont înțelepții și prevădătorii politicieni magiari cari au dat naștere legii de naționalități, atunci când au contemplat-o, și ținînd sîmă de popoarele nemagiere din țară, cari formeză tot atîtea puteri în stat, li-au dat puținul ce se cuprinde în lege.

Și au dat aceea ce au dat, nesi-lîți de nimeni, din proprie voință, după multă și matură chibzuire, avînd în vedere numai binele de obște și faptul, că popoarele singuratice din stat, ca puteri singuratice, numai atunci pot fi contopite într-o putere mare și impunătoare, dacă sunt mulțamite și asigurate în privința drepturilor lor naționale.

Și au dat aceea ce au dat, cu scopul, ca să fie ținut și respectat, cum se spune și în clausula de sancționare, ear' nu cu intențiunea, ca după ani de zile să vină o nouă generație și să cîră înderăt și acest puțin de care au fost învrednicite naționalitățile nemagiere. Și cel-ce presupune o astfel de intențiune, vatămă memoria marilor bărbați de stat cari au compus legea, memoria lui Deák, Eötvös, Simonyi, și alții, cari nu pentru aceea au adus-o, ca să nu fie executată sau ca să fie cu timpul chiar modificată ori abrogată, cum cere acum cu insistență șovinismul magiar.

Acesta a fost și este spiritul legii de naționalități, și la grea muncă se supun cei-ce caută astăzi, după treizeci și patru de ani, să i deie altă explicare, explicarea pe care nu o pîte avé.

E adevărat, și recunoștem și noi, că spiritul legii nu mai corespunde astăzi literelor ei; dar' nu spiritul pîrtă vina, care a rămas același, ci literile, cari au fost puse pe hîrtie astfel, ca cu timpul să pîtă fi restălmăcite.

Li-s'a dat încet cu încetul și li-se dă și astăzi altă explicare, cu tîte că marele patriot Deák a spus-o în dietă, cu ocaziunea votării legii, că Magiarii sunt datori să deie compatrioților de altă limbă o astfel de lege cu privire la drepturile lor naționale, care să nu pîtă fi restălmăcită sau rîu interpretată nici-odată, ci popoarele nemagiere să fie pentru totdeauna asigurate în drepturile lor, prin legea aceasta.

Dar', să rămînem la spiritul legii. Cei-ce caută să-l explice astăzi în favorul lor, — prin urmare în detrimentul naționalităților nemagiere, — n'au să-l caute numai în lege însăși, ci mai mult în antecedente, în cele ce au premers votării legii, și atunci sigur îl vor afla, în adevărata sa ființă, curat și nefalsificat. Antecedentele acestea le vom espune într'un articol următoriu.

Pactul. Chestia pactului vamal-comercial între Ungaria și Austria, — care amenința cu crîșă ministerială, cînd pe cei de dincolo, cînd pe cei de dincoace, — se pare că a intrat în fașă nouă. Semioficiioșele cel puțin așa ne spun, că posibilitatea legării unui compromis între guvernele țerilor dualiste este aprîpe asigurată. Ceea-ce înseamnă că Coróna a aflat de necesar să întrevină în cauză, și să facă și pe unul și pe celalalt dintrîi șefii guvernelor să mai cedeze din pretensiuni, pentru a puté ajunge la înfe-

legere desăvîșită. Fapt e, că pertractările întrerupte între cele două guverne, vor fi reluate de nou în decursul săptămîinii acesteia, în care scop primministrul austriac Dr. Körber vs veni la Budapesta pe cîteva zile.

Scrisore din Bucuresci.

Visita M. Sale Regelui Carol la seminariul central.

— 5 Maiu v.

Seminariul central din Bucuresci, instalat acum în localul nou, zidire modernă, care întrunesc toate condițiunile cerute pentru a corespunde pe deplin destinațiunii sale, a avut eri ôspeți rari.

M. Sa Regele Carol a binevoit a onora cu înalta Sa vizită această școlă, împreună cu I. P. S. Sa Metropolitul-Primat.

Intăiu a sosit I. P. S. Sa Metropolitul-Primat, primit fiind de directorul seminariului și de întregul corp profesoral.

Cînd și-a făcut apariția, corul a intonat cu o precisiune admirabilă frumoșă cântare bisericească „Pe stăpînul și Arhiereul nostru”.

Înaltpreasfinția Sa a intrat imediat în capela așezată în mijlocul noului institut, unde a rostit o scurtă rugăciune în fața altariului, și apoi, urmat de număroșă asistență, a trecut în sala de consultare a profesorilor, așteptînd aci sosirea M. Sale Regelui Carol.

La orele 5 precis sosesc M. Sa, în trăsură deschisă, însoțit de dl colonel Mavrocordat, adjutantul M. Sale.

M. Sa e întimpinat la scară de I. P. S. Sa Metropolitul-Primat, care îl conduce în capelă. Corul intonează „Imnul regal” în momentul în care Regele își face intrarea în capelă, ear' economul Iordăchescu, îmbrăcat în odăjdii, prezintă M. Sale sfînta Cruce și Evanghelia, pe cari M. Sa le sîrută.

Se oficiază rugăciunea de sîra, intonînd la fine corul complet al seminariului, compus din 125 elevi, cîntarea „Luminăz-te noue Ierusalime”, ear' în urmă M. Sa e condus în sala de consultare a institutului, unde îi sunt prezentați din partea directorului toți profesorii, unul câte unul, întrî ei și compatriotul George Moian, cunoscutul profesor de lucru manual.

M. Sa Regele, însoțit de I. P. S. Sa Metropolitul-Primat și de întreaga suită vizităză apoi pe rînd tîte clasele, examinînd singur cîteva elevi din fie-care clasă, și esprimîndu-și completa mulțamire față de profesori pentru frumosul progres constat.

După vizitarea tuturor claselor M. Sa e condus în atelierul pentru lucru manual, unde se fac împletituri de paie și dîterite alte lucrări. E întimpinat de profesorul G. Moian. Elevii erau puși la lucru, și 'și avea fie-care șorțul dinainte și lucrul în mîna. M. Sa s'a uitat cu deamînenț la fie-care cum lucrăză, cerînd explicări de la profesorul Moian, pe care l'a felicitat pentru progresele și inovațiunile făcute în această ramură a industriei naționale.

O mică esposiție era aranjată într'un colț al atelierului, pe care M. Sa asemenea a luat-o în privire cu un deosebit interes, și apoi cu vîdită mulțamire a părăsit atelierul pentru a visita dormitoare, spălătore, sufrageria și celelalte pîrți ale noului local.

Înalta vizită a fost terminată la orele 7 sîra. M. Sa a mulțamit cu căldură directorului seminariului, Părintelui econom Nazare pentru cele vîdute și esperiate, și a promis că va trimite pe A. Sa Regală Principele Carol să iee lecțiuni la această școlă model.

La plecare M. Sa e întimpinat în curtea seminariului de tîți elevii seminariali, înșirați în două rînduri, cu drapelul școlii în frunte.

Decdată cu M. Sa Regele a plecat și I. P. S. Sa Metropolitul-Primat, de care M. Sa s'a despărțit cu multă afabilitate.

Rap.

Conferențele învățătoresci.

Cercul Mediaș.

— Raport special. —

— 6 Maiu v.

Incep cu frumosul discurs, rostit la deschiderea conferenței învățătoresci din Mediaș, în 1 Maiu n. 1902, de comisariul consistorial Dr. V. Bologa, profesor. E următoriu:

Onorată conferență!

Suntem în acea parte a anului, cînd tîți cei chemați — une-ori și mai puțin chemați — stau gata în sensul legilor școlare să iee în sîmă rezultatele lucrării noastre didactice de preste an. Cu alte cuvinte, ne apropiem de finea unui an școlar, cînd ni-se cere să rotundim rezultatele, pentru-ca să împăcăm legea și vocea lăuntruului nostru, dovedind că nu îndesert s'a încredințat nouă cultul unei catedre în sanctuarul școlii române.

Este deci o fericită coincidență psihologică, că în acest timp ne găsim întruniți de nou și în conferență, pentru-ca să reluăm firul desbaterilor didactice-școlare, ce avem să legitimăm și întărim — după puțină — și cu rezultatele practice. Pentru-că eu accentuez și la acest loc, că nu tîrgueli pretinesci sau personale au să formeze scopul conferențelor noastre învățătoresci, ci introducerea și realizarea celor mai sănătose vederi și concepțiuni pedagogice în practica vieții școlare.

Înainte de a intra în meritul obiectelor, ce ne așteptă, țin o datorie pentru mine să desțășur înaintea dvostre unele cestiuni, ce sunt menite a pune în lumină mai de-aprîpe poziția școlii populare în sînul poporului nostru de la sate, pentru care există această instituțiune.

În vederea acesteia ni-se impune întrebarea: Ce e școlă pentru poporul nostru de la sate? O sarcină, precum și-o explică unii, ori o instituție de binefacere culturală?

Răspunsul, ce trebuie să dăm acestei întrebări, e de tot firesc: Școlă de la sate e singurul loc și prilej pentru țeranul român de a-se ridica din întunerecul neștiinței, în care el a fost ținut în mod măestrit timp atît de îndelungat. A lipsi deci pe țeranul nostru de școlă sătescă, cu sau fără știre, ar însemna a-l lipsi de ultima posibilitate de a-se ridica din întunerecul ignoranței.

Dreptaceea, dacă noi am fi nepăsători față de școlile noastre sătesci, adică față de posibila luminare a țeranului nostru, care e fratele nostru, tatăl nostru, sau cel puțin moșul ori strămoșul nostru, atunci am fi vino-vați de însuși sângele nostru. Ear' pentru asemenea greșeli nu mai avem să facem împutări nimînui, de cît nouă înșine!...

Suntem datori dar' să căutăm și să uzăm tîte mijlocele posibile, pentru-ca să ridicăm școlă și învățătorul. Aceasta să o aibă în vedere pururea autoritățile școlare, de sus pînă jos. Să controleze învățătorul de aprîpe, dar' să-i deie tîte mijlocele trebuincioșe pentru înălțarea sa, nu pentru înjosirea și demoralizarea sa.

Întrî aceste mijloce, chemate a ridica școlă și învățătorul, pun eu și bibliotecile școlare, despre a căror importanță educativă

și culturală, m'am hotărât să ve prezent un tablou în cele ce urmăz.

Lectura tinerimii e considerată astăzi ca un factor puternic pentru educație, în cât dacă se aplică cu înțelepciune, ea poate avea cele mai binecuvântate rezultate pentru educația și pentru viitorul și mărirea unui popor. Din acest motiv toate statele civilizate din apusul Europei aprezintă nespuse importanța bibliotecelor școlare și populare și aduc mari jertfe, ca să exploateze acest factor în favorul culturii poporului.

Dar' cu deosebire pentru *trebuințele noastre didactice*, bibliotecile școlare dau un ajutor neprețuit, câtă vreme scopul lor e, ca să ofere lectură întregitoare în firul învățământului, ce propunem, și astfel să suplینescă ceea ce nu mai ajunge învățătorul să espună.

În urmare bibliotecile școlare servesc și promovează interesele proprii ale școlii. Căci ce folos de sămânța bună, ce se aruncă în școală, dacă afară de școală tinerimea se ticsesc cu lectură contrară tendințelor școlii.

Afară de aceea pentru școală ar fi un rol dureros, să devină o simplă instituție de a împărți numai lecții copiilor și a-i întreba la vremea sa. Pe această cale puțin ar putea contribui la reforma și progresul societății. Măcar astăzi e infinit serviciul, ce se cere școlii în această privință, ca să lucreze din răsuferință întru crearea de caractere alese, *voință firmă* etc., cari să treacă departe preste hotarele școlii.

În acest scop, bibliotecile școlare și populare, tind un mijloc puternic prin lectură ce oferă și servesc totodată spre completarea operei școlii.

Din acesta rezultă, că la noi bibliotecile școlare au să se organizeze de-așa, ca să servescă totodată și ca biblioteci populare. Și să nu credem imposibilă această organizație, deoarece în Franța e deja de mult realizată cu rezultate binefăcătoare.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”, mai bine de un deceniu se căsnește cu înființarea de biblioteci populare prin comunele române. Resultatul acestei acțiuni, nobilă fără îndoială, e încă de tot efemer. Și am convingerea, că nici nu va ajunge la o isbândă mai simțită, câtă vreme nu se va aduce în *legătură organică* cu școlile noastre populare. Deoarece pe satele noastre și în împrejurările noastre, școla poporală cu învățătorul seu e cel mai firesc *adăpost* și *organ* de a îngriji și servi tinerimii și poporului cu lectură trebuincioasă și potrivită intereselor sale de educație și cultură.

Susțin deci, că puține sorți de isbândă pot avea asemenea tendințe, dacă nu încep de la *școla poporală*, de la deprinderile și dispozițiile acesteia. Căci cine vrea să îmbunătățească *sorțea poporului*, acela trebuie să înceapă de la tinerimea lui („Soll's mit dem Volke besser werden, hebe man mit der Jugend an...”). Câți legiuitori mari a avut omenirea vre-odată, începând de la un Licurg, Solon etc. toți au recunoscut și au urmat acestui adevăr psihologic.

Între popoarele din apusul Europei Englezii au fost cei dintâi, cari au știut aprezia importanța bibliotecelor tinerimii școlare și adulte. Dar' nici să nu ne închipuim, că poporul englez ar fi ca poporul nostru, care așteaptă ca alții să-i facă toate trebile, ceea ce altcum e o trăsătură caracteristică comună aproape tuturor popoarelor romanice.

Poporul englez nu așteaptă *totul* de la școală, precum se întâmplă la noi, că-ți dă copilul la școală, și încă de multe-ori lipsit cu desăvârșire de recușitele necesare, și în 2—3 ani așteaptă să-l dai deja filosof.

Și fiindcă poporul englez nu așteaptă *totul* de la școală, îngrijesce, ca să aibă tinerimea ocazie și după anii de școală de a se perfecționa mereu prin lectură ce i-o oferă bibliotecile școlare și populare.

Pentru noi învățătorii e o datorie îndoită să răspundim și să generalizăm această convingere și în sinul poporului nostru. În acel cas școla n'ar mai fi o sarcină pentru popor, cum astăzi o consideră în multe ținuturi, ci un adevărat izvor de lumină și mulțămire sufletească.

În firul acestora avem să ne facem încă sēmă cu un lucru, anume dacă la poporul nostru există sau nu gustul de citire. Dvostre învățătorii, sunteți cei mai competenți a vă pronunța în această privință. Și cred, că nu

mă veți desavua, dacă constat, că există la poporul nostru pofta de a se cultiva. Există și rēvna de a satisface acesteia, dar' fi lipsesc mijlocele, cărțile trebuincioase etc.

Altcum istoria civilizațiunii dovedește, că tinerimea întotdeauna a fost accesibilă pentru lectură. Grecii și Romanii cei vechi dădeau în mâna copiilor ceea ce citeau și părinții lor, adică poezii lor naționali: Homer, Vergil etc. pentru-că ei nu aveau altă lectură, anume pentru tinerime și popor.

În era creștină se cetesc de deosebire Sfânta Scriptură, Viețile Sfinților etc. Noi să nu uităm, că și în sinul poporului nostru cu traducerea acestor cărți s'a făcut începutul literaturii scrise din secolul 15—16 încōce. Si am pute zice, că până la finea secolului al 19-lea aproape numai aceste scrieri s'au cedit în popor, pe lângă cele câteva traduceri populare, ca: Alexandria, Arghir și Elena, Genoveva, ș. a.

Efectul acestei lecturi însă, afară de întărirea sentimentului religios-moral, alt rezultat practic n'a avut pentru poporul nostru. Deoarece nu i-a oferit nici o învățătură folositoare îndeletnicirilor vieții practice. Din contră, a contribuit a înaripa și mai departe *fantasia* lui, și altcum destul de sburdalnică, făcând din el un popor visător și indulgent până ad absurdum.

Găsim însă în această constatare o dovadă eclatantă, că *lectura* e cel mai accesibil mijloc pentru cultura autodidactică a poporului și ca atare cel mai puternic factor al culturii poporului. Dreptaceea statul, biserica, societățile și toți conducătorii firesci ai poporului, prin nimic nu vor promova mai simțitor cultura poporului, decât prin aceea, că vor îngriji, ca o *lectură bună* pentru popor să se lăfescă în cercuri cât mai largi în sinul seu.

Accentuez însă că să fie: *lectură bună*, la care este a se adauge încă: și *cumpetată*. Pentru-că o îngrămădire de lectură, ce s'ar oferi fără nici un principiu conducător, ar disgusta numai și bolnăvi spiritul, întocmai precum se întâmplă cu fisicul, când se nutrește fără nici un cumpet sau dietă corespunzătoare.

Ear' boalele psihice, ce provin din asemenea cauză, sunt cu mult mai periculoase de cât cele fizice. Căci știința medicală, mai curând sau mai târziu, readuce stomacul la funcție normală. Nutrimentul spiritual nemis-tuibil însă, ce spiritul a absorbit odată, nu se mai poate delătura fără urme dăunose pentru viața întrăgă. Și n'avem de cât să căutăm în jur de noi, ca să vedem cât de mare e numărul acelor indiviđi cari au devenit jertfă pentru viața întrăgă numitului sistem greșit de dietetică spirituală.

Din acesta trebuie să deducem necondiționat, că *feliul și cuantul* lecturei, menită pentru tinerime și popor, e imposibil să rămână fără conducere și controlă corespunzătoare. Și cine altul, de cât învățătorul școlii populare, poate fi mai chemat pentru acest rol important! În deosebi școla de repetiție ar putea servi la noi acest scop cultural.

Repet dar', că la noi bibliotecile populare numai în legătură cu cele școlare și sub conducerea și răspunderea învățătorilor noștri pot fi încoronate de succes.

După toate acestea să amintesc aci și părerea unor bărbați distinși în istoria civilizațiunii, cu privire la importanța lecturei pentru tinerime. D. e.:

Herder (1744—1803), vestitul filosof, pedagog și poet german, zice: că începând de la *povești și legende*, tot ce e product mai ales în literatura noastră din fie-care gen poetic sau literar, ar trebui să se cetescă cu voce înaltă prin înșiși elevii școlii, ca să nu rămână necunoscut înaintea elevilor nici unul dintră adevărații scriitori clasici. Să nu fie un singur cap d'operă în literatura noastră, care după ce a fost bine ales, după ce a fost de repetiție-ori cetit și partiile mai alese memorisate chiar, să nu fi atins inima simțitoare și accesibilă a elevului, să nu i fi mlădiat și nobilitat limba, memoria și fantasia. Acestă procedură a făcut să devină cele mai culte popore de pe fața pământului: Grecii și Romanii antici, ear' în timpul mai nou: Italianii, Francezii și Englezii.

Precum sîta alege grăul de neghină pentru hrana trebuincioasă trupului, astfel școla să aleagă *lectura*, ce conține tablouri și idei mărețe, alătura cu pilde însuflețitoare, în o

limbă alasă, și să le ofere tinerimii pentru nobilitarea inimii și îmbogățirea spiritului. Pentru-că citirea productelor de valoare cu voce înaltă și memorisarea partiilor mai alese din ele, nu numai că formeză stilul, nobilită simțul limbistic și de stil, ci destăpă și cugete nouă, înviorăză dispoziția sufletească și nutrește fantasia, înaltă sentimentele și produce puternicul caracter național.

Tot Herder asemănă spiritul tinerului cu *albina*, care în primele zile încântătoare ale primăverii atarnă cu nespuse sete de potirul fie-cărei floricele, ca să i sōrbă miera cea dulce și să se îngâne cu farmecu-i desmerdător. Mai târziu însă în perioadele ulterioare ale vieții, nu vom umbla numai pe câmpii înfloriți, ci și pe fenețe cosite, ba de multe-ori pe pământ spinos plin de bruci și bolovănos etc.

Să folosim deci zilele primăverii cu sistem și pentru tinerime!!

Ear' Herbart (1776—1841), ale cărui vederi pedagogice și didactice preocupă lumea aproape de un veac, susține: că *lectura* privată e un mijloc de educație indispensabil pentru tinerime, ce abia s'ar putea suplini prin altceva.

Evenimentele din cutare lectură, persoanele și acțiunile lor — zice Herbart — exercităză mai adencă influință asupra copilului, de cât cele ce le vede în lume, că se petrec în jurul seu. Deoarece copilul cetesc mai mult cu *inima* de cât cu *mintea*. Rolul cutarei persoane nobile, sau vre-o faptă măreță, mai curând îl însuflețește, ear' efectul bunului exemplu sau scărba față de păcat, mai intensiv le simte din cele cetite, de cât dacă ar vedea acele lucruri desfășurându-se pe scena *vieții reale*, ce e atât de tainică încă și necuprinsă de mintea copilului.

Urmază din toate acestea, că *părinții și învățătorii* sunt datori să îngrijescă la vreme de *lectură corespunzătoare*, prin care să satisfacă dispoziția sufletească a tinerimii și să o îndrepte pe calea cea bună a dezvoltării normale și sănătoase. Pentru-că dacă nu îngrijesc ei la timp, să nu credă că nu se vor îngriji înșiși copiii — atât de iscoditori în apucături — ca să aibă lectură pentru satisfacerea poftelor interzise. Ear' atunci neglijența educatorilor se resbună dureros.

Deoarece — repet — pe cât de stricăciōsă e otrava fisicului, pe atât de stricăciōsă și omoritoare e spiritului *lectura rea*. Urmările acesteia sunt neînchipuite. Tulbură nevinovăția copilului, șterge de pe fața lui farmecul copilăriei, aprinde sburdalnică-i fantasie și nu arare-ori vestejesece și nimicesce însuși fisicul lui.

Statistica țărilor civilizate din apusul Europei arată în cifre uimitore, cât de mare este numărul criminalilor — în Germania: 76% — a căror rățăcire și corupție s'a priceput prin *lectura rea* din tinerețe. Ba, mulți criminali mărturisesc înșiși, că *lectura rea* i-a dus în vârtejul infamiei și fărădelegei lor.

Este deci adevărată norocire pentru acel individ, căruia în tinerețe i-a fost dat să se-nutrescă și desfăteze spiritul cu lectură corespunzătoare vârstei, sentimentelor și modului seu de gândire. Pentru-că o lectură potrivită acestor condiții psihice și etnice numai urmări bune poate avea. Precum în genere e dovedit, asemenea lectură fructifică spiritul, înaltă inima și deprinde copilul la întrebunțarea timpului, pe lângă ce-i îmbogățește și cunoștințele. Ba, contribuie chiar și la *mlădierea limbii și a stilului* seu.

Acest efect bun al *lecturei* — și poate că acum ating cel mai însemnat punct în espunerile acesteia — noi învățătorii ar trebui să îngrijim, ca să nu înceteze de-odată cu încheerea obligămintului pentru cercetarea școlii populare. Din contră acest efect bun al *lecturei* să exercite influința sa mai vērtoasă încă după ce scapă copilul de sub disciplina școlii, și cu deosebire prin contactul școlii de repetiție. Să se dovedescă în acest chip, că școla poporală a isbitut a crește din elevii sei omeni cari mai bucuroși usēză de o lectură instructivă și folositoare, de cât de atmosfera infectă a cărcimelor, sau alte asemenea distracții.

Pe calea acesta se va susține neînteruptă *legătura* dintră școală și familie, ce n'ar trebui să lipsescă nici-odată, în interesul buneii educațiuni. Ear' bibliotecile școlare, întregite ulterior cu cele populare, vor influința

binefăcător asupra adulților și asupra culturii poporului preste tot.

Și dacă în unele țeri mai fericite, d. e. în Șvedia și Norvegia, au mers atât de departe, că au înființat chiar *academii populare* pentru trebuințele poporului, pentru-ce n-am înființa și noi măcar nește modeste biblioteci școlare și populare?

Când dvostre, dlor învățători, veți putea afirma în deplină liniște, că v-ați împlinit această datorie în sinul poporului nostru de la sate, atunci școla nu va fi sarcină pentru popor, ci un ideal sfânt, un meteor atrăgător, ear' dvostre veți fi obiectul stimei generale și perfecte.

Apelez deci cătră dvostre, cei dintâi chemați a răspândi binefacerile culturii în popor, să veniți în ajutorul autorităților noastre, cari lucrează întru realizarea salutarei porniri, de a se înființa și pe satele noastre biblioteci școlare și populare, atât de necesare pentru viața și educația noastră ca popor cu menire culturală. Deoarece fără sucursul învățătorilor — ceea ce ridică nimbul lor — atari întreprinderi numai cu greu vor putea înflori și rodi.

Fiți dar' gata în acest scop și fără preget, căci — precum cu plăcere am aflat — în această direcție se lucrează și în sinul Venerabilului Consistoriu Archidieceșan.

De la conlucrarea dvostre atarnă mai departe deplina isbândă a cauzei, ceea ce va aduce cununa nemuririi pentru cei binemerritați.

Cu acestea am onorul a declara ședința deschisă și a vă invita la lucrările, ce ne așteaptă.

Trec acum la descrierea decurgerei conferențelor înseși.

Discursul de deschidere a fost călduros întimpinat de cei prezenți. Conferența a luat act apoi de oficiul divin oficiat de parohul membru al conferenței: dl Valeriu Scutea.

Cetindu-se apelul nominal s'a constatat, că sunt prezenți: 26 membri. În acest cerc sunt în total: 34 învățători, anume:

- a) în protopresb. Mediaș: 20, din acestia prezenți: 18;
- b) în protopresb. Tîrnava: 14, din acestia prezenți: 8.

Dintră parochii-directorii școlari din acest cerc au fost prezenți la prima șed. a conferenței, d-nii: G. Iacob și G. Marian. P. O. D. protopop din loc, fiind bolnav, n'a putut lua parte de astădată. Am aflat însă cu bucurie, că e spre însănătoșare, ca să l putem avea earăși întră noi conducătorii devotați al intereselor noastre școlare și bisericesci din acest ținut.

Notariu al conferenței s'a ales: dl Ghe-deon Henteș, ear' verificători: dnii F. Necșă și V. Langa.

S'au prezentat și cetit în conferență următoarele elaborate:

1. *Primele zile ale elevului în școală*, de I. Mănică și *Recensiunea* acesteia de F. Albu. Elaboratul acesta a fost cetit și în conferența precedentă. Acum recensiunea a fost mai cu interes așteptată. Și s'a constatat cu plăcere, că dl Albu s'a degajat de sarcina avută în mod laudabil. Ambele lucrări au obținut aprezia conferenței și cu deosebire recensiunea a dovedit multă pătrundere și adevărată bunăvoință colegială, ce face onore recensentului. Acestă e calea de a lămuri și instrui împrumutat, de a zidi și întări, scopul conferenței — ear' nu de a strica și descuraja.

Pentru această lămurare și ținută colegială, președintele conferenței a și esprimit recensentului complăcerea și mulțămirea sa, întră ovațiunile membrilor.

2. *Măestria de a pune elevilor întrebări*, de F. Necșă.

Acest elaborat a fost cetit întâiu la finea ședinței prime, apoi la începutul ședinței II-a, pentru-ca membrii să-l pōtă în deplin aprezia. După viuă desbatere conferența a și fixat pe baza acestei lucrări din punct de vedere metodico: *principiile de orientare și mănecare cu privire la punerea întrebărilor în decursul tractării materialului de învățare*. Elaboratul a fost bine reușit și instructiv, cu deosebire în partea materială, esprimându-se mulțămirea autorului.

Tot pe baza acestui elaborat s'a încins o interesantă și instructivă discuție asupra mai multor cestiuni de ortografie și grama-

tică română. Ce am mai dori, ar fi, ca asemenea elaborate să ne fie dat a le mai pute ceti și după conferență, într-o *fișă pedagogică*, ca organ propriu al conferențelor noastre învățătorești.

3. S'a ținut o prelegere practică cu elevii desp. III de la școala din loc, anume: tractarea poeziei „*Cănele Soldatului*” de Gr. Alexandrescu (Cartea de cetire), prin d-nul *Alexiu Chejan*, inv. în Blăjel.

După terminarea prelegerii elevii s'au depărțat, ear' asupra prelegerii s'a încins o discuție vie, de adevărat interes pedagogic. Astfel s'a dovedit și aici, că *prelegerile practice* ofer cea mai bună ocazie și cel mai potrivit material pentru desbateri metodice-didactice, instructive și pătrunse de un interes viu și vivacitate. Au luat parte la desbatere membrii: T. Oprean, F. Necșă, F. Albu, Zach. Harhoiu, Emil Sămărghitan, Z. Pop, S. Nan, comisariul cons. ș. a.

Dupa reflexiunile prelegătorului și alte rectificări împrumutate, conferența a constatat părțile bune și scăderile, exprimând mulțămirea prelegătorului. A fixat apoi în genere *procedura metodică* cu privire la propunerea poeziilor în școala populară, în următoarele:

1. *Fixarea țintei*, înainte de toate, după principiul pedagogului Ziller, de a-se prezenta prin *țintă un norocos amestec de lucruri cunoscute și necunoscute elevului*, pentru activarea interesului și fantasiei elevului („Das Ziel muss nach Zillers Ausspruch eine glückliche Mischung von Bekanntem und Unbekanntem enthalten. Dann wird die Phantasie zur Thätigkeit gereizt.”)

2. *Analiza cuprinsului poeziei*, prin întrebări și răspunsuri coreșpunzătoare, procedând de la *lucruri sinonime* cuprinsului poeziei, ce sunt deja cunoscute elevului.

3. *Sintesa sau predarea textului poeziei*.

La predare învățătorul designază pe unul dintre elevi, ca să cetască strofă de strofă a poeziei, având inv. a explica eventuale cuvinte necunoscute elevilor. La finea fiecărei strofe, și mai bine: la finea fiecărei grupe de strofe, cari împreună reprezintă un înțeles constitutiv din conținutul poeziei, va face o *reasumare a ideilor* percurse și le va cuprinde într-o *zicere concentrată*, ce se va scrie pe tablă prin un elev.

În acest chip va tracta poesia până la sfârșit, grupă de grupă, după părțile ei constitutive și eventual cu mai mulți elevi. După această urmăzătoare *poezie din partea învățătorului* cu *intonare corectă și mlădiere* coreșpunzătoare, ceea ce formează punctul de culminație în plăcerea estetică, ce se tinde elevului prin cuprinsul unei poezii.

Se notează în genere, că la predarea unei poezii nu se procede de-a dreptul de la cuprinsul poeziei, ci de la *lucruri și tablouri sinonime* cuprinsului poeziei și cunoscute deja elevului, ca astfel în mod indirect să potta intui elevul conținutul poeziei. Direct de la cuprinsul poeziei se va purcede numai mai târziu, în despărțimintele mai superioare și la casuri mai rare.

După tractarea poeziei în modul arătat se distribuă ca lecție pentru ora viitoare. Urmază apoi examinarea recerută în cetitul frumos, în reproducerea cuprinsului după grupele indicate, pe lângă eventuale emendări și exerciții, ce se vor impune încă de gradul priceperii și îndemănării elevilor. Premergând și aceasta, se dă ca lecție viitoare: *memorizarea poeziei*. Dacă e mai scurtă deodată, altcum în mai multe părți.

După ce se vor examina elevii și cu privire la memorizarea și recitarea poeziei, învățătorul poate atrage atenția elevilor și la formele esteriore ale poeziei, d. e. la frumuseța rimelor, la eventuale idiome sau expresiuni frumoase românești, în sfârșit pe scurt și la biografia poetului-autor, pentru-ca să se familiarizeze elevii cu poezii nostri naționali.

După această importantă lucrare, conferența — pe baza propunerilor unei comisii din sinul său — a satorit următoarele teme pentru sesiunea viitoare:

1. „*Mijlocele educației pentru perfecționarea elevului*”, încredințată spre elaborare lui *Vasilie Langa*, inv. în Dîrlos.

2. „*Aerul*”, prelegere practică, încred. spre elaborare lui *Zach. Harhoiu*, inv. în Ațel.

3. *Tractarea poeziei „Vestitorii primăverii”* (Cart. de cet.), încred. spre elab. lui *Alexiu Chejan*, inv. în Blăjel.

4. „*Primele deprinderi de stil în școala populară*”, încred. spre elab. lui *G. Suci*, inv. în Buzd.

5. „*Cari sunt ocupațiunile laterale ale învățătorilor, cari împiedică progresul normal în școlile noastre populare?*” etc. încred. spre elab. lui *F. Albu*, inv. în Curciu.

Amintim la acest loc, că s'au ales și două comisii permanente, anume:

a) pentru protopopiatul Mediaș, pe lângă P. O. D. protopop *R. Mircea*, dnii inv. *F. Necșă* și *F. Albu*.

b) pentru protopopiatul Târnavei, pe lângă P. O. D. protop. *N. Todoran*, dnii inv. *G. Filip* și *E. Sămărghitan*.

Chemarea acestor-comisii e: sub conducerea protopopului concernent, ca președinte al comisiei, să supravegheze starea și mersul învățământului în școlile noastre din fiecare tract protopopes. Iar pe baza celor esperiate să vină cu raport și propuneri în proxima conferență învățătorească, pentru-ca să se iee dispozițiile cuvenite, în ori-ce direcție s'ar simți vre-o lipsă, pentru asigurarea progresului școlilor noastre populare.

Cu acesta s'au încheiat lucrările conferenței din acest an. Comisariul cons. declarând ședința încheiată, a dorit membrilor reîntorcere sănătoasă la postul lor și muncă rodnică pentru cultura poporului român. Noi mulțămiți și încălziți ne-am depărțat cu toții de la aceste instructive și folositoare conveniri didactice. X.

NOUTĂȚI

Școlar. Examenele de calificare învățătorești la seminarul nostru arhiepiscopar pedagogic-teologic se încep în anul acesta *nu în 8 Iunie nou, care este zi de Duminecă, ci în 9 Iunie nou a. c. dimineața la orele 8.*

Ceea-ce pe această cale se aduce la cunoștința publică spre orientarea celor interesați.

Hirotoniri. Azi înaltpreasfinția Sa metropolitul a hirotonit diacon pe clericul absolut *Romul Gomboș*, ales paroh în *Sălcivade-jos* (tractul Lupșei).

Parastas pentru episcopul Goldiș. Duminecă s'au împlinit șese săptămâni de la reșosarea episcopului *Iosif Goldiș*. Din acest prilej în toate bisericile din eparchia Aradului s'a oficiat parastas pentru odihna sufletului reșosatului episcop. În catedrala din Arad serviciul divin, al liturgiei și parastastului, a fost oficiat de archimandritul Augustin Hamsea asistat de protosinaxelul Ioan I. Papp, de protopresbiterul tractului Arad *Vasilie Beleş* și de trei presbiteri și trei diaconi. Cântările au fost cântate de corul seminarial. După serviciul divin Preacuvioșia Sa archimandritul Hamsea a ținut predică, lăudând viața evlavioasă și meritele reșosatului.

Concertul d-nei Vlădaia la Orăștie, — și nou concert! În 17 Mai a concertat la Orăștie dna *Irena de Vlădaia*, primadonă de la opera din București. A avut un succes splendid. Dâna Vlădaia a fărmeceat publicul prin minunatele dsale prestațiuni, în deosebi l'a răpit prin admirabila doină, prinsă după cîmpoiu, cu care a încheiat programul.

Iubit s'a sciut face și dl *E. Savu*, artist declamat dramatic, prin foarte reușite declamațiuni, serioase și comice.

Concertul a lăsat impresii așa de adânci și neuitate, cum nici unul altul!

La stăruința inteliginței din loc, dna *Vlădaia s'a decis a rămânea și pe Duminecă viitoare, spre a da un nou concert, cu un program mai bogat în piese populare române, un tel de concert popular, la care se ducem și poporul din loc și din comunele vecine, ca să audă și el pe o măiastră cântăreță a nămului, ca și care pe aici pôte nici n'a mai auzit!*

Cei-ce doresc să aibă o *sără de plăceri* neuitate, să grăbescă pe *Duminecă s'era* (în 25 Maiu n.) la Orăștie!

Pentru popor prețurile vor fi foarte re-duse: numai 25 cr. în parter!

„**Typographia**”, reuniunea de cântări a tipografilor din Sibiu și-a serbat Duminecă s'era în sala „Gesellschaftshaus” sfințirea steagului ei. Într-o numărătoare reuniuni surori și proprietari de tipografii tipografia noastră (archiepiscopară) a fost reprezentată la această frumoasă serbare prin dl *Ludovic Binder*, conducătorul tipografiei, tipografia „*Tribune*” prin conducătorul ei *Iosif Marschall*, ear' reuniunea sodalilor români prin presidentul *V. Tordășanu*, vice-presidentul *G. Poponea* și bibliotecariul *N. Bratu*. Dd. *Binder* și *Tordășanu* au bătut pe ruda steagului câte o țintă în numele tipografiei, respective reuniunii reprezentate. Țintele (cuiele) acestea au inscripție românească.

Serbare românească în München. Societatea „*Patria*” a studenților români de la școlile superioare din München (Bavaria) arangidează Vineri s'era (23 Maiu st. n.) serată în favorul fondului ei.

Manevrele împărătesci. „*Politikai Értésítő*” raportază „din isvor demn de încredere” că manevrele mari din toamna această se vor ține la vestul Ungariei, pe teritoriul dintr' *Moravia* și *Carpați-mici*, în jumătatea a doua a lunii Septembrie. Aceste manevre vor avé caracter de mobilizare, pentru-că vor lua parte la ele mai multe de cât două corpuri de armată, anume: corpul II. de armată din Viena, corpul V. din Pojón și un al treilea corp compus din diferite trupe de ale comandelor de corp de pe alte teritorii. Pe durata manevrelor împărătil și comanda supremă va avé cuartirul în *Sasvár*, lângă *Senița*.

Centrul Europei — Budapesta! „*Journal de Budapest*” în numărul de Rusalii scote la ivelă că judecând după evenimentele politice și sociale petrecute în Budapesta, și în comparație cu evenimentele din celelalte capitale, în luna Maiu „centrul Europei” a fost Budapesta. — *Vedzuș!*

Capitalizarea intereselor după depunerile la bănci. Un deponent, care la 1 Ianuarie 1891 depusese spre fructificare la o anumită bancă 12.000 de corone, fără să-și fi ridicat în restimp interesele după această depunere, la 5 Iulie 1897 — când și-a scos capitalul — a pretins să i-se solvască și interesele după interesele neridicate, ceea-ce banca denegând-i, afacerea a ajuns în deliberarea judecătorei. Tribunalul a dat drept băncii, Tabla regescă însă și Curia a judecat institutul să solvască deponentului și interesele conveninde după interesele neridicate. În motivarea sentinței Curia a enunțat următorul principiu de drept:

Interesele anuale ale depozitelor spre fructificare, în cât deponentul nu le ridică, sunt a se fructifica mai departe în favorul deponentului, chiar și în cazul când statutele institutului respectiv nu ar conține nici o dispozițiune în privința capitalizării intereselor, de-ore-ce capitalizarea această este o urmare firească a naturii de drept și a scopului depunerilor spre fructificare. (Acest principiu a fost enunțat în ședința de la 13 Martie a. c. a Curiei, sub Nr. 3193 ex 1901).

Necrolog. Aducem la cunoștința tuturor cunoscuților trecerea din viață a prea scumpului soțiu, tata, unchiu și cumnat *Constantin Popoviciu*, comerciant și membru în comisiunea administrativă a fundațiunii Șaguna, decedat în 30 April st. v. și înmormântat la 2/15 Maiu, în etate de 51 ani. Fi-ei țărina ușură. Boița (Turnuroșu) 7/20 Maiu 1902. *Jalnica familie.*

† **Cristina Giurgiu** născută *Aslău*, soția veteranului preot gr. or. *Daniel Giurgiu* din Bulzescii de sus, tractul Zarand, împărățită fiind cu sf. taine, după un morb greu a trecut la cele eterne, Luni în 22 April st. v. a. c. în al 70 an al etății și al 50-lea al fericitei căsătorii. Osemintele scumpei defuncte s'au așezat spre vecinica odihnă în 24 April a. c. la Zore p. m. în cimitirul bis. Actul ceremonial al înmormântării a fost îndeplinit de domni preoți *Ioan Stănila* din Bulzescii de jos, *Ioan Draia* din Tomnatic și *Simeon Pavel* din Grohot.

Răposata în tot decursul vieții a fost model de soție fidelă, model de evlavie și hărnicie. Era cunoscută ca femeie cu inimă deschisă și cu mână darnică. A fost mamă iubitoare a 14 copii, din cari azi trăesc 7 aprôpe toți în urma stăruinței sale și a soțului său trecuți prin școle și ajunși în pozițiuni onorifice. O deplânge soțul ei preotul *Daniel Giurgiu*, fiii: *Ioan Giurgiu*, preot, *Vasiliu Giurgiu*, preot, *Avram Giurgiu*, cleric c. III-lea, *Gavril Giurgiu* econom; ficele *Maria*, *Ileana* și *Ana*; nurorile *Rozalia*, *Cristina*, *Sofia*, *Cristina*, *Maria*; nepoții *Nicolae*, *Samuil*, *Victor*, cum și numeroase rudenii, prietini și cunoscuți, precum și poporeni din Bulzescii, cărora adormita preotă s'li-a fost în totdeauna ca o mamă adevărată, care la ori-ce ocaziune îi ajuta și-i mângăia cu po-văța și cu fapta. Dormi în pace, suflet nobil!

Alianță polonă-română. În *Bucovina* sunt pe cale de a se face schimbări însemnate în formațiunea partidelor politice. În vederea acestor schimbări un politician polon pledază în „*Bukowinaer Journal*” pentru o alianță polonă-română. În privința această, după ce arată situația favorabilă, protegiată, a Rutenilor în Galiția, în detrimentul Polonilor, autorul zice următoarele:

„Cu starea din Galiția s'eamănă în mai multe privințe și aceea din *Bucovina*. Aici sunt Românii reprezentanții drepturilor istorice. Pentru că nu încapă în doială, că *Bucovina a fost, la încorporarea ei la Austria, românească*. Cum s'a înmulțit elementul rutean în ea, nu se pôte spune cu deplină claritate, una e însă sigur, că Polonezii tot-deauna au sprijinit drepturile istorice ale Românilor și nizuințele lor autonomiste. O conlucrare armonică a Românilor și Polonilor e indicată în totă forma prin politica de mulți ani a clubului polon. Românii și Polonii au în principiu comun al reprezentării drepturilor istorice baza comună, pe care pot lucra fiecare pentru binele Austriei și al dinastiei. Numai o animosităte personală produsă în mod măestrit, a putut îndupleca pe Români să iee din când în când poziție față de Poloni.”

Autorul articolului e de părere că o conlucrare a Polonilor și a Românilor e de dorit atât din punct de vedere principal politic, cât și economic. „Rutenii trebuie să țină cont de rezultatele dezvoltării istorice și ar fi bine, ca printr'o învoiere durabilă a Românilor și Polonilor să li-se dea Rutenilor să înțelégă, că numai respectând drepturile istorice ale acestor două popore, superioare lor în cultură, vor pute pși pe calea unui progres liniștit.”

S'au dus după feciori! Din comuna *Măleza* (comitatul Șaroș) au plecat Sâmbătă spre *America* treizeci și cinci de fete. Causa emigrării fetelor e, că aprôpe toți feciorii din numita comună sunt duși în *America*, ear' fără feciori ce să se facă s'ermânele?!

Monument pe câmpul de luptă de la Rézonville. Unul dintr' cele mai sângeroase episoade ale războiului din 1870—71 a fost asaltul cavaleriei germane la *Rézonville*. În 16 August 1870 regimentul de husari Nr. 16 a dat asalt pe armata franceză, dar' a fost ucis aprôpe până la unul de focul mitrailense-lor franceze. Când au ajuns la țintă, nu mai era nici pomenelă de husari, toți au fost uciși. În amintirea husarilor căduți în această luptă, cum se raportază din Paris, s'a ridicat săptămâna trecută un frumos monument în formă de obelisc, pe vârf cu vulturul german. La actul desvălirii monumentului au asistat și trupele garnisonei din *Metz*.

Plug de pe timpul Romanilor. În apropiere de comuna *Hany*, pe hotarul comitatelor *Zala* și *Veszprém* s'a dat de rămășițele unui castru roman, în apropierea căruia au fost aflate părțile constitutive, de fer, ale unui plug de pe timpul Romanilor. Aceste părți sunt: două fere late, un fer lung neobiciuit de mare, și un lanț foarte interesant, cu care plugul era legat de fruntea boilor. Grindeul și celelalte părți, de lemn, au putredit. Rotele de plug Romanii nu aveau, nici ténjală.

Cărți și reviste.

Au apărut:

„*Cartea de Aur sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub corónă ungară*”, — volumul I. de *T. V. Păcățian*, și se trimite imediat celor-ce doresc să o aibă. Prețul unui exemplar broșat 10 corone, legat în pânză 11 cor. 60 bani. Se pôte procura de la autorul în Sibiu, ori prin librăria arhiepiscopară.

Posta redacțiunei.

Protopopului T. V. G. Există mai multe canóne de-asemenea natură. Așa canonul 9 și 21 al m. Vasile; apoi canonul 87. trulan. Dar' aceste pe lângă părăsirea soțului, cer și constatarea necredinței. Renumitul canonic: *Archiepiscopul Demetriu Chomatenu* al Bulgariei (vâclul XIII.) a divorțiat cu forul seu competent pe comandantul *Ioan* de la *Boleslava* de soția sa *Irina*, carea a fugit de la el în *Prilap* și mai mult de 6 luni n'a voit să se întorcă la bărbat. Divorțul s'a decretat pe baza novelei 117 a lui *Iustinian*, acceptată de biserică. Casul din chestiune este analog; ba timpul e încă mai lung și cele invocate de femeie nu sunt motive acceptabile pentru neîntorcerea ei. Deci pot fi divorțiați și bisericesc.

[61] 1—3

Concurs

Pentru zidirea unei sale de în-
vățământ după planul și prelimina-
riul aprobat de Venerabilul Consistoriu
archidieceșan în Orda-de-jos, se des-
chide concurs.

Licitarea minuendă se va ține în
1 Iunie st. n. a. c. la 3 ore p. m. în
edificiul școlii.

Planul și preliminarul precum și
condițiunile se pot vedea la oficiul pa-
rochial.

Orda-de-jos, la 18 Iunie 1902.

Pentru comitetul parochial:

George Cutean
paroch.

La Librăria Tipografiei archidiece-
șane în Sibiu se află de vânzare:

Introducere în contabilitate

și

Contabilitatea

în partidă simplă

de

I. C. Panțu
profesor la școala superioară de comerț.

Prețul 2 corone.

Potire	din argint de china, intern suflate	Corone
	cu aur, gravate	30.—
	negravate	18.—
Cădelnițe	de fer nickelate	12.—
	de alamă galbenă	10.—
Lingurițe	pentru cuminecături, suflate	
	cu aur	4.40
Disc	pentru agneți, suflat cu aur . .	7.20
Steuă	pentru agneți, suflată cu aur .	5.60
Copie (cutit)	pentru agneți, suflată	
	cu aur	4.40

Se află de vânzare la

Librăria și Tipografia archidieceșană.

Douăsprezece Căntece de școală

pentru două și trei voci egale

de

Timotei Popovici

prof. de muzică la seminarul „Andreian”.

Caetul I.

se află de vânzare în Editura Librăriei Ar-
chidieceșane cu prețul de 50 fil. plus porto
6 fil. eară recom. 45 fil. se mai pot procura
și de la Tipografia și Librăria diecesană Ca-
ransebeș, Librăria I. Ciureu, Brașov, Tipo-
grafia A. Todoran Szamos-Ujvár, Tipografia
și Librăria seminarului gr.-catolic Blaj și la
Tipografia și Librăria H. Pardini Cernăuți
(Bucovina).

Dela Librăria Tipografiei archi-
diecesane în Sibiu se poate procura

O pagină

din

Lupta noastră pentru existență.

Articoli reproduși din ziarul „Tele-
graful Român” anul 1900

și publicați de

Nicolau Ivan

protopresbiter, asesor consistorial, membru în comi-
tetul central al Asociațiunii pentru literatura română
și cultura poporului român.

Prețul 1 cor.

Clipe de Repaus

de

Sorocovă.

se află de vânzare la Librăria Tipogra-
fie archidieceșane pe lângă prețul de
2 cor. plus porto 20 fil., recomandat
55 fileri. * * * * *

In préjma esamenelor?

Serisori de examen (propise)

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1.30 cor. și porto postal.
Comandele din afară se execută imediat.

Librăria tipografiei archidieceșane

In préjma esamenelor!

pentru scrierea română, germană și
dictando tipărite în Tipografia ar-
chidieceșană, în culore vână, pe
hârtie foarte fină, mărime 24/31 cm.

La Librăria Tipografiei archidieceșane din Sibiu
se află de vânzare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvântarea Înaltpreasfântiei Sale
Domnului **Ioan Metianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe
române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria
și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoșnița de toate zilele. — Polunoșnița Sâmbetei. — Rânduella Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rânduella Obedniței. — Ciasul al nouălea. — Rânduella Vecerniei. — Pavecernița cea mică și cea mare. — Slușba sfintei cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierii, Bogorodicienele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rânduella Sinasariului. — Bogorodicienele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinasariul pe toate lunile. — Păschălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Explicare despre rubricile Păschăliei și folosirea acelor. — Însemnarea cum se cetesc Evangeliile Voscesnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincina Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat 2 cor., legat în pânză 2 cor.
40 fil., legat în piele roșie cu copcii 4 cor.

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidieceșană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop
și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Li-
brăria archidieceșană în Sibiu** cu prețurile: broșat
7 cor., legat în pânză neagră 9.50 cor., ediție de lux broșat
8 cor., legat după cum se comandă.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșană:**

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rânduella Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei;
cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pri-
pelele, Catavasiile, Irmosele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu 1.60 cor., legat în piele
cu copcii galbene 3.20 cor. plus porto postal 30 bani.
Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidieceșane.

Metropolia

Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric

despre reînființarea Metropoliei, dimpreună cu o colec-
țiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan
de

Dr. H. Pușcariu

archimandrit, vicariu arhiepiscopesc, etc.

Prețul: broș. 6 cor., leg. 7.70, 8.20 și 9.50 cor.

Se poate procura dela

**Librăria tipografiei archidieceșane
Sibiu.**

Op premiat de Academia Română.

Semințe

din

Agrul lui Christos.

Cuvântări bisericesci

de

Zacharia Boiu,

asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvântare arhierescă.

Tom. I.: **cuvântări la toate Duminecile de preste an.**
„ II.: „ „ „ **prasnicele și sărbătorile,**
precum și la casuale bisericesci.
„ III.: **cuvântări la înmormântări parastase etc.,**

Prețul fiecărui tom 3 corone și porto postal.

Se află de vânzare la **autorul și la**

**Tipografia și librăria Archidieceșană
Sibiu**